

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

2 מרץ 2021
59439-10-17

החלטה העוסקת בנתק בקשר בין קטינה לאביה בטענה לניכור הורי מצד
האם

השופט ארז שני

המבקש ד. ח.
ע"י עו"ד מיכאל גבור
עו"ד יסמין בן-ריטן

- נגד -

המשיבה ר. ז. . נוכחים
ע"י עו"ד דן לימור (מטעם הסיוע המשפטי)

האפוטרופא לדין לקטינה – עורכת דין זהבה סנדרס

החלטה

ביום 28.01.2021 באו לפניי הצדדים שעניינם מתברר לפני המותב העיקרי, כבוד השופטת פינקלשטיין-שביט, במסגרת הנהל הקיים במחוז תל אביב – יפו לעניין חידוש קשר בין הורה לבין קטין.

איש אינו עורר על כך כי שנים מנסה האב לפגוש את בתו והדבר אינו עולה בידו והדברים נכונים לפחות לשנת 2017.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

כך או אחרת, אגב הדיון עסקנו בשאלה מדוע כאשר נדרש טיפול לחידוש הקשר בשירותי הרווחה או לפחות טיפול בילדה, לא שיתפה האם פעולה עם שירותי הרווחה ולמעשה, בא כוחה של האם אכן אישר כי בתחילת משבר הקורונה לא היה שיתוף פעולה עם שירותי הרווחה על פני חודשים, אך בכוונתה של האם לשתף פעולה אפילו שזו האחרונה לא טרחה להשיב אפילו לטלפונים מטעם שירותי הרווחה.

כאשר זוהי הסיטואציה מתחיל לעלות חשש של עשיית דין עצמית.

במילים אחרות: המותב העיקרי נתן הוראות והאם עשתה על-מנת לשבש הוראותיו.

כתבתי כבר בעבר כי במקרים של ניכור הורי (ואומר, כי פגישתי עם הקטינה שכנעה אותי כי קיים כאן ניכור הורי אף שקשה לדבר בניכור הורי עם מי שהקטינה לא הצליחה לפגוש מימיה אלא זהו ניכור ו"דמוניזציה" של דמות אשר הקטינה לא פגשה כלל), כי אין עונשין ואין מפעילים סנקציות זולת אם מזהירין תחילה.

הסביר לי כבר באותו דיון בא כוח המשיבה כי אין מדובר בניכור הורי, שהרי מרשתנו מתכוונת לשתף פעולה. אלא שאז התפרצה האם לדיון והודיעה לי שלקראת הפגישה עם האב צריכה הקטינה הכנה, אמירה שהיא נכונה כשלעצמה, גם שבכל מקרה אסור לכפות על הילדה להיפגש עם אביה.

שלב את השניים ותאמר כי מראש "הכינה האם את הקרקע" לכך שהילדה תסרב ואומר גם כי הסכמתה ל"הכנה" לא ניתנה אלא מן השפה אל החוץ ולא הועילו הסבריי כי קטין לא יכול לעשות את כל רצונו.

כך או אחרת, הזכרתי באותו דיון את הסנקציות אשר בית המשפט יכול להטיל, כך שהאם אינה יכולה לומר היום כי היא איננה יודעת.

באותו יום, אגב החלטתי, תוך שאני מזכיר את חובות האם כהורה משמורן לפעול לחידוש הקשר ואומר במפורש כי האם עשתה לא מעט כדי למנוע את חידוש הקשר – הפניתי את הצדדים, בין השאר ולאחר שגם ביקשתי לפגוש את הקטינה, למומחה – דוקטור גוטליב.

מסתבר כי חיש מהרה חששותי התאמתו, שכן ביום 18.02.2021 בין השאר, כתב לי המומחה כי האם הודיעה ש.... רחוקה מדי מ.... היא כביכול לא הבינה שהמומחה יעלה כסף ולכן לא שיתפה פעולה כלל עם המומחה.

קעת מספר לי בא כוח האם כי כצפוי וכידוע, לא מממן הסיוע המשפטי טיפולים כגון אלה עליהם הוריתי והמומחה גם הודיע כי אפילו הפגישה היחידה בו נכחה האם, סירבה היא לשלם.

מן הבחינה המשפטית ללא היתר הפרה האם צו שיפוטי לפנות אל המומחה, גם לא פרעה את חובה למומחה ובכך חיזקה את תחושת כי מבחינתה יכול בית המשפט להורות את אשר יורה – הדבר אינו מעניינה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

כאמור, פגשתי את הקטינה היום ובתום המפגש ביקשתי להישאר עם עובדת יחידת הסיוע, בנוכחות האפוסטרופא לדין.

עוד אנו מנסים לעבד את התרשמותנו מן השיחה, החלה האם חובטת בכוח בדלת האולם ומשלא נענתה, הגבירה חבטותיה.

בלית ברירה פתחנו את הדלת והאם הודיעה כי עלי להפסיק את השיחה, שכן היא דורשת שהאפוסטרופא לדין תצא בזה הרגע ותסלק את האב, כי פרצופו גורם לילדה טראומה.

איני יודע בדיוק כיצד להביט בסיטואציה ואם אקבל את הדברים כפשוטם, אזי הצליחה האם להביא את הקטינה שלא פגשה את אביה מעולם, למצב שפרצופו הוא טראומה.

למעשה הקטינה הגיעה היום לבית המשפט באיחור עם אמה וללא הסבר אשר לאיחור, תוך שהאפוסטרופא לדין והעובדת הסוציאלית נאלצו לבקש מן האב להיכנס לאולם אחר, שכן הקטינה הודיעה כי פרצופו של האב מרגיז אותה וגורם לה אי נוחות.

מסקנתי היא כי מראש הוכנה הקטינה כך לנהוג.

האופציה השניה אשר אינה מרנינה יותר הוא שמדובר במה שמכונה בפסיכולוגיה "אקטינג-אאוט" – קרי, במילים בוטות – מצג מכוון שאין לו קשר עם המציאות.

הבטחתי כי אשתף את הצדדים בהתרשמותי מן הפגישה היום ואומר, כי מצאתי את הפגישה כמעוררת חוסר שקט ודאגה מרובה.

דרך כלל, כאשר אנו עוסקים בחידוש קשר ובכאן אנו עוסקים בהורה מנכר, לאמור האם, עיקר תשומת ליבו של בית המשפט בחידוש הקשר. לא זה המצב כאן.

סבור אני כי עוד טרם נפנה לעסוק במלוא המרץ בחידוש הקשר, צריכה פקידת הסעד לחוק הנוער להיכנס אל התמונה ולו דעתי תישמע ייפתח התנ"ז המתאים.

אני בספק גמור לגבי יכולתה של האם לשמש כהורה מיטיב לקטינה, ללא קשר למעמדו של האב ומצבה של הקטינה מעורר בי דאגה חמורה.

לצערי, נדמה לי כי גם עובדת יחידת הסיוע וגם האפוסטרופא לדין שותפות לדאגותיי ואסביר מעט:

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

כאשר ברור כי קצין ביקור סדיר מודאג, כי במשך שנה תמימה מנותקת הקטינה קשר ממשי למעט אולי פעם אחת, מהליכי הלמידה, כאשר הקטינה מנותקת מחברותיה, שפתה נשמעת דלה וקשה להבין כיצד היא מעבירה את ימיה – מדובר באי מילוי חובות הוריות ולמעשה בהזנחתו של קטין.

עוד טרם אעסוק בשאלת הקשר בין האב לבין הקטינה, אומר כי התרשמותי שבלא טיפול רגשי ובלא שינוי סביבתי, מבחינת הקטינה אין עם מי לדבר.

כאשר מסביר בית המשפט לקטין כי הוא אינו "כל-יכול" ויכול והוא יצטרך לציית להוראות בית המשפט, נעניתי במילים שהוכנו אולי מראש – "עלי לא מאיימים". כך אומרת לי ילדה בכיתה ...!

מצאתי את השיח אשר מנהלת הקטינה כתוקפני, ככזה המדבר רק על רצונות הקטינה וללא כל יכולת להסביר מדוע אין היא רוצה לפגוש בסביבה מוגנת אדם אשר לא עשה לה רע מימיו ושאותו אין היא מכירה ונעניתי בתוקפנות כלפיי, גם כלפי הנוכחות בחדר – "אתם, אתם, אתם ואתם".

לא תמיד מצאתי קשר למציאות בין מה שאומרת הקטינה לבין השאלות או העובדות המוצגות בפניה, אך התרשמתי כי היא באה עם הכנה מראש כדי להדוף כל דרישה שתהא בקשר עם אביה או תיפגש, כי תדגיש שאיננה רוצה בכך. אך קטינים, כמו קטינים, לא תמיד טובים הם בהסוואת מידע.

שוב ושוב שמעתי מהקטינה את המילים "אמרו לי, סיפרו לי, הסבירו לי" וכל אלה עוסקים בהשחרת דמותו של האב ובחטאים אשר חטא, בחוסר רצונו לפגוש ומשם "אמרו לי שיפחידו אותי בפגישה, אמרו לי שיאיימו עלי בפגישה, אמרו לי להגיד שאני מאוד פגועה ממנו".

כמעט לא תמצא לך דרך ברורה יותר להצביע דווקא על מה שרע בפגישות עם קטין ואני אוהד גדול של פגישות עם קטינים, לצורך העשרת המידע של בית המשפט, מאשר כאן.

התרשמתי כי שנים עוסקת האם בהשחרת דמותו של האב, התרשמתי כי האם תדרכה את הקטינה לקראת הפגישה וכאשר מספרים לי עורכי הדין על ה"דרמה" טרם הדין ואשר הצריכה את הכנסת האב לאולם אחר, ברור לי שלא ראינו אלא את פרי ההכנה מראש ואת פרי ה"דמוניזציה" מראש.

כפועל יוצא מכל מה שתוארתי לעיל, אני מורה בכמה:

א. מבקש אני מן האפוסטרופא לדין לפנות אל שירותי הרווחה אשר על יד עיריית ..., למסור להם עותק מהחלטתי זו, להודיע להם כי דעתי הנחרצת היא כי יש לפתוח תנ"ד בעניין שלפניי.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

כן מבקש אני מן האפוטרופא לדין להודיע לפקידת הסעד הפועלת על-פי חוק הנוער (טיפול והשגחה) כי אני מבקש לשקול התערבות לעניין משמורתה של הקטינה וסיום לעת עתה של משמורת האם בקטינה, גם לשקול קלט חירום אם לא ניתן להפסיק את פעולות האם.

תיק התנ"ז ייפתח לפני המותב העיקרי ויתנהל על-פי הוראותיו.

ב. אני מורה לאם ראשית לפרוע תוך 7 ימים את החוב המגיע לדוקטור גוטליב ומבין אני את התנהלות האם כסרבנות לכל טיפול. הואיל וכך, אם לא תודיע האם תוך 7 ימים כי היא חוזרת לטיפול אצל דוקטור גוטליב, מבקש אני משירותי הרווחה להיערך להוצאת הקטינה מבית האם לקלט חירום, גם ללא קשר לפתיחת התנ"ז.

ג. כל עוד לא תצא הקטינה מבית האם בהוראת שירותי הרווחה ואם לא תשוב האם לשיתוף פעולה עם דוקטור גוטליב – תישא היא בסנקציה כספית לטובת האב בסך 500 ₪ לכל מפגש.

ד. בראי התנהלותה של האם עד כה, לאמור הסירוב לשתף פעולה עם שירותי הרווחה, הסירוב לשתף פעולה עם הטיפול אצל דוקטור גוטליב וגם איחורה היום – תישא האם בהוצאות האב בגין הדיון היום בסך 2,000 ₪ וכן בהוצאות לטובת הסיוע המשפטי הממנה את עורכת דין סנדרס, בסך 2,000 ₪ נוספים.

המזכירות תקבע לפניי דיון מעקב בעוד 30 ימים.

אני מתיר פרסום החלטתי זו ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.

ניתנה והודעה היום י"ח אדר תשפ"א, 02/03/2021 במעמד הנוכחים.

ארז שני, שופט